

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 K 40 F.
NEGYEDÉVRE 4 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KO-
RONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

♦ POLITIKAI NAPILAP ♦

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Az angol-francia offenzíva elvérzik

A németek az összes támadásokat visszaverték — 317 tisztet és 14,363 főnyi légénységet elfogtak és 61 gépfegyvert zsákmányoltak az offenzíva első hetében — Az orosz ellentámadások is mindentűt megtörnek Tarnopolnál az oroszok véres vereséget szenvedtek

Tegnap egy hete kezdődött meg a nyugati hadszíntéren az angol-francia offenzíva, amelynek feladata: Franciaország északi részének felszabadítása az immár esztendő német hódoltság alól, Belgium visszaszerzése, az allíált hadak betérése a német birodalom területére és a német áradat visszaszorítása a Rajna mögé, tehát végeredményében a hadiszerencse teljes megfordítása az angol és a francia seregek javára, ami a halálosan szorongatott cári hadak föllélegzését is magával hozná. Mindezek a tervek csak vágyak maradtak. Bizonyos, hogy még messze vagyunk attól, hogy az angol-francia offenzíva teljes összeomlásáról lehetne beszélnünk, de épp oly bizonyos, hogy ez az időpont be fog következni. — Jofire és French színes terveit, melyeket hónapokon át nagy szorgalommal dolgoztak ki és amelyet csapatoknak, ágyuknak és municióknak óriási mennyiségű összehalmozásával készítettek elő, csak akkor kísérhette volna siker, ha a németeket készületlenül találta volna a generális támadás. De nem így történt. A németek várták az angolok és a franciák előretöréseit és védelmük még gondosabban volt előkészítve, mint ellenfeleik támadó haditerve. Mutatja az eredmény. Az angolok és a franciák Gorlicét szerttek volna csinálni, még pedig nem is egyet, de sem Ypernnél, sem Lille alatt, sem Arrasnál, sem a Champagneban nem voltak képesek áttörni a német falankszot. És ami az első napon nem sikerült nekik, az a nap-nap után lakadatlan energiával megismételt támadásokkal sem sikerült az egész héten át és nem fog sikerülni ezután sem. Az angol és francia rohamoszlopok rendre megsemmisülnek a német ágyuk és gyalogsági fegyverek tüzeiben s ahol kényszerűsére kerül a sor, ott is a német légények izmai szerzik meg a diadalt. A ma egy hete indult angol-francia offenzíva lassankint elvérzik, mint ahogy elvérzett a télen a Champagneban s a tavasszal a belga partvidéken, meg a Maas és a Mosel közében. Hogy pedig a német védelemnek mekkora az ereje, arról a nagy vezérkar mai jelentésének az a része nyújt fogalmat, mely a zsákmány-statisztikát állítja össze: 317 tiszt, 14,363 közlegény esett német fogságba az angol és a francia seregekből s a szövetséges támadók 61 gépfegyvere lett a védekezők zsákmánya.

Érdekes találkozása a véletlennek, hogy ugyanakkor, amikor az angol-francia támadá-

sok delelőjüköz érkeztek, az oroszoknak Wilejka környékén végrehajtott ellentámadásainak letöréséről is hirt ad a német főhadiszállás. Wollhyniában pedig csapataink tovább nyomulnak előre és gyarapítják foglyaik számát.

Mai távirataink:

Höfer jelentése

Budapest, október 2. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya. — A főhadiszállás jelentése az orosz hadszíntérről:

A Kormin patak mellett a harcok tovább folytak. A német és az osztrák-magyar csapatok az ellenséget kiűzték Czernysz faluból, a melynek birtokáért a legutóbbi napokban heves harc dúlt.

A tegnapi jelentésben említett foglyok száma 5400-ra emelkedett. Dicső része volt a sikerben lovasságunknak, amely a szokott módon: gyalog harcolt.

Egyébként a tegnapi nap északkeleten jelentősebb esemény nélkül telt el.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, október 2. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a keleti hadszíntérről:

Hindenburg tábornagy hadcsoporthja: Postavytól északra lovassági harcok folynak. A Narocz-tótól délre Spiaglánál és Wischnewtől keletre visszavertünk orosz előretöréseket. A szeptember 30-iki balul kiűtött, veszteségteljes támadás után az ellenség abbanhagyta az erősebb támadásokat.

Csapataink tegnap Smorgonnál 3 tisztet és 1400 közlegényt elfogtak és 3 gépfegyvert zsákmányoltak.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoporthja: A hadcsoporth arcvonala előtt általánosságban nyugalom uralkodott. Az ellenség itt is elállott a támadások folytatásától. Vonalaink előtt az ellenség sok halottja fekszik.

Mackensen tábornagy hadcsoporthja: Újabb esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadcsoporthja: Czernysz mellett, a Kormin mentén, csapataink rohammal elfoglalták az ellenséges állásokat. Az ellenséget észak felé vetettük. 1300 foglyot hagyott keziünk között. Az arcvonala egyéb helyein 1100 újabb oroszot elfogtunk.

Bothmer gróf tábornok hadseregénél az oroszok a szeptember 29-ikéről 30-ikára hajló éjszakán Tarnopoltól nyugatra áttörést kísérelt meg. — A kísérlet az ellenség igen jelentékeny vesztesége mellett teljesen meghiúsult. Egyik hadosztályunk 1168 oroszot temetett el eddig. 4—500 még arcvonala előtt fekszik. Számos fegyvert zsákmányoltunk.

Riga ellen

Kopenhága, október 2. A haditudósítók azt írják Oroszországból, hogy a németeknek Mitau körüli lázas tevékenysége, amit flottaakciók támogatnak, arra vall, hogy közvellen küszöbön áll a Riga elleni előretörés. — A Birsewja Vjedomosti azt írja, hogy a szövetségeseknek Moszkva és nem Riga a célja.

A Ruskoje Slowo szerint a németek Libaut tették meg kereskedelmi központjuknak a Balti tengeren. A legnagyobb német cégek telepedtek le a városban és egy milliós bank gondoskodik a pénzügyi tranzakciókról. A Keleti-tenger vidékének az oroszok által szétrombolt vasuti vonalait a németek helyreállították és új vasuti hálózatot építettek. A munkák nagyrészt hadifoglyok végezték.

Péttervár—Moszkva—Kiew.

Kopenhága, okt. 2. Holten Nielsen ezredes a Politiken-ben a keleti harctéri helyzetről és a várható alakulásokról a következőket írja:

— A németek Szentpéttervár ellen való előnyomulása csakis az esetben számítható sikerre, ha egyidejűleg hadihajók segítségével a rigai öblöt birtokukba vehetik. Ez a törekvésük annál valószínűbb, mert abban a pillanatban, mikor az orosz hadvezetőség a főváros veszélyeztetésével számolni kénytelen, a déli harctérről nagyobb számú katonaságot kell az északi frontra vetnie, ez esetben pedig a német és osztrák-magyar egyesült seregeknek feltétlenül sikerülne ezt a már most is veszélyeztetett déli szárnyat bekeríteni és teljesen megsemmisíteni.

Moszkva meghódítása nagyjelentőségű haditény volna a központi hatalmak részére, mert ezzel Oroszország legfontosabb vasuti csomópontjának, valamint egyik legjelentékenyebb gyári és kereskedelmi központjának birtokába jutnának. Moszkva elestének azonkivül óriási erkölcsi hatása volna az orosz népre, mert ez a város a hatalmas orosz birodalom valódi központja.

Kiew meghódítása a központi hatalmak birtokába juttatná a Dniepertől nyugatra fekvő összes folyókat, miáltal az oroszok teljesen elvesztenék a Feketetengerrel való összeköttetést. Egy Moszkva irányában való előnyomulás

el sem képzelhető a Szentpétervár ellen egyidejűleg megindítandó óriási előnyomulás nélkül. A Kiew elleni előnyomulás valószínűségét emeli az a körülmény, hogy Bulgária ugylátszik visszavonhatatlanul a központi hatalmak mellé állott, miáltal teljesen eloszlott az a veszély, hogy az ententehez csatlakozó Románia oldalba támadhatná a Kiew irányában előnyomuló német és osztrák-magyar hadakat. Ebből is kétségtelenül megállapítható, hogy a Balkán-államok magtartása a keleti harctér legközelebbi eseményeire döntő befolyást fog gyakorolni.

Kiew katonai jelentősége egyrészt abban rejlik, hogy az Ausztria-Magyarország elleni orosz támadásnak kiinduló pontját képezi, másrészt pedig abban, hogy elsőrangú katonai depot. A város körül volt erődítések legnagyobb részét 1897-ben lebontották, egyes megmaradt erődöket azonban az utóbbi időben lényegesen megnagyobbították, Kiew rendkívül fontos vasúti csomópont, nemcsak azért, mert a *kurszk-moszkvai* vonalak egyik legfontosabb állomása, hanem azért is, mert nyugati irányban kitűnő összeköttetésekkel rendelkezik, melyek Kiew elfoglalása esetén a központi hatalmak hadtápszolgálatára részére igen nagy nyereséget jelentenének. Hogy a központi hatalmak előnyomulása az utóbbi időben lasabbá vált, részben az orosz főparancsnok személyében beállott változással áll összefüggésben, részben pedig az Oroszországban már hetek előtt beállott nagy esőzések következménye, melyek miatt az utak nagy része ugyiszólván járhatatlanná vált. A folyók kiléptek medreikből és a mocsaras vidékeken valóságos tavak keletkeztek.

Az oroszoknak szeptember folyamán Kelet-Galiciában és Volhyniában kifejtett, szinte emberfeletti erőlködése, hogy a központi hatalmak előnyomulását feltartóztassa, fő magyarázatát abban leli, hogy a lehetőség végső határáig megtarthassák Romániát balszárnyuk támaszpontjánál. Ha ugyanis ezt a támaszpontot az oroszok feladnák és tovább keletre vonulnának vissza, úgy kénytelenek lennének frontjukat igen nagy mértékben déli irányban meghosszabbítani, nehogy itt a bekerítés veszélyének tegyék ki magukat. Ilyen bekerítés az orosz hadsereget teljesen elvágná Odessától és a Fekete-tengertől és megnyitná a központi hatalmak részére az utat Beszarábiába, ami Románia állásfoglalására végzetes befolyással lehetne.

A minisztertanács a cárnál

A дума összeül

Berlin, október 2. A *Localanzeiger* jelenti Stockholmból: A nagy főhadiszállás császári sátorában tartott minisztertanács az összes miniszterek résztvettek. Mint tudósítjuk jól informált helyről értesül, a cár még nem fo-

Az angol és orosz „testvér” uralkodók

(Angol regény a cári családról. — György és Miklós arcképe egymás mellett.)

Most, amikor az *Echo de Paris* hetekig tartó reklámtrombitás után megkezdte Krupp Bertáról szóló rémregényének közlését, nem lesz érdektelen rámutatni az angol dekretív regényre, amely a cári családot hallatlan iróniával állítja pellengérré. A regénynek, amely két év előtt jelent meg, címe „The weeks” s szerzője Elinor Glyn, a népszerű angol író. A regény rövid ismertetése világot vet annak karakterére is:

A huszonkét éves Verdaine Pál lordot, a ki valami kellemetlen szerelmi afférbe keveredik odahaza, szülei utazni küldik. Luzernbe érkezik, ahol megpillant egy középkori, egyedül étkező előkelő hölgyet. Megtudja, hogy a hölgy egyedül utazik szolgaszemélyzetével. A hölgy nagyon elegáns, jól ápol és előkelő s a fiatal ember hamarosan megállapítja, hogy nem lehet demimonde, habár abból a módból, a hogy vele megismerkedett, erre is következtethetett volna. Miután ugyanis egy nap hosszasán fixirozták egymást, a hölgy lekiabált ablakából a fiatal embernek:

— Jöjjön fel Pál. Szeretnék önnel néhány szót beszélni.

gadta a moszkvai zemsztvo-gyűlés kiküldött bizottságát. A bizottság azonban legfelsőbb helyre kérvényt intézett, amelyben a népképviselők kebeléből alakított, felelős miniszteri mot követel. Hogy a bizottságot még nem bocsátották a cár elé, abban rossz óment látnak.

London, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) A kormány tagjai visszatértek a cár főhadiszállásáról. A lapok jelentései szerint a дума október 8-án összeül.

Varsó város címe

Krakó, október 2. Varsóból jelentik: A városi kormányzó szeptember 21-iki elhatározásával visszaadta Varsónak régi, történelmi „főváros” címét. — A határozat indoklása azt mondja, hogy Varsó már a masoviai herecegek korában is főváros volt, később pedig a lengyel királyok fő- és székvárosa lett, azonban az 1815-iki és 1861-iki szervezeti törvény alapján „főváros” címet kapott.

Bark pumpoló körútja

London, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Hivatalosan jelentik, hogy Mac Kenna angol és Bark orosz pénzügyminiszter tanácskozásai eredményre vezettek. — Az angol és az orosz kormány közös eljárása tekintetében pénzügyi téren is létrejött a megegyezés.

Az olasz háború

Budapest, október 2. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya. — A főhadiszállás jelentése az olasz hadszíntérről:

A tiroli arcvonalon csak tüzéségi harc volt. A Sopra Cornella-tól keletre fekvő területen, Roncognótól északra, az október elsejére virradó éjjel élénk puskatűz volt hallható. Ebben az ütközetben semmiféle csapatunk sem vett részt.

A Cristallo-szakaszon alpiniknek a Raucikofel és Schönleuenuwand közti nyereg ellen tegnap este intézett támadását röviden visszavertük.

Ugyanígy végződtek a karinthiai arcvonalon a Malurchon és a Bombasch-Grabentől nyugatra (Pontafeltől északra) levő hadállásaink ellen intézett ismételt támadások is.

A tenger melléki arcvonalon a Tolmeintől északra levő területen a harci tevékenység csökken. Az ellenségnek a tolmeini híd ellen

A fiatal lord engedelmessé válik s az első szó, amellyel a hölgy őt illeti, a következő: „Maga nagyon szép férfi.”

A regény további folyamán megtudjuk, hogy a hölgy orosz, foglalkozása pedig: királyné. Ez a kifejezés „királyné” az egyetlen diszkreció, amellyel az angol író él.

A királyné férje, az orosz „király” iszákos, civakodó, botrányok után szaladgáló ember, akinek oldalán nem érzi jól magát a hölgy. Ezért indult utazásra s ezért ismerkedik meg Luzernben egy nála tíz évvel fiatalabb lorddal, akivel nagyon jól bánik, nem ugyan úgy, mint egy királyné, hanem „nagyon jól.” Közös kirándulásokat tesznek, együtt érkeznek s a királyné — fizet. Az angol gentleman nem akarja ezt megengedni, ellenkezik, de a koronás orosz hölgy megnyugtatta őt a következő szavakkal:

— Nagyon különös emberek vagytok ti, angolok.

A hölgy kedvenc itala a „vodka” s a szolgáltnak is orosz neviük van. A regény végén maga a hölő is beismeri, hogy ő — királyné. A szerelm kaland ugyanis nem marad következmények nélkül, de a hölgy örömteljesen mondja a fiatal lordnak:

— Minden gondom mellett is megmarad az a reményem, hogy gyermekünk egyszer a leghatalmasabb trónon fog ülni. Joga volt ahhoz, hogy úgy szerezzek örökösöt, ahogy tu-

tegnap este intézett támadása tüziinkben összeomlott.

HÖFER altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

A helyzet az Isonzónál

Reden báró, a P. Ll. haditudósítója jelenti lapjának a sajtóhadiszállásról: Egy vezérkari tiszttel a következő jellemző kijelentéseket tette előttem az Isonzo-arcvonalon való helyzetünkről:

— A háboru kitérősekor az Isonzónál csak gyenge biztosításunk volt. Az olaszok csak júniusban nyomultak elő hatalmas csapatokkal és nagy ovatossággal és itt-ott lassan visszanyomták legelülő gyenge örseinket. Julius 20-án végre sikerült az olaszoknak elérkezni a *dobberdoi fensikhoz*. Ezt a részt, mely a legadázabb vetélkedés tárgyát képezte, az olaszok túlnyomó számu gyalogsággal és tüzéséggel támadták meg. Az olaszok azok után az óriási veszteségek után, melyeket az augusztus elsején végződött második isonzo-i csatában szenvedtek, nem szedték össze magukat annyira, hogy új nagy támadásba kezdhettek volna. — Az azóta kezdett vállalkozások során új taktikát alkalmaztak, amely sokkal nagyobb emberkiméletre vall. Most nagy homokzsákokat és kövekkel telt ládákat visznek az utakra a helyett, hogy beásnák vagy jó fedezékek nélkül hagynák magukat. Mi pedig gyakran sikeres hadiesinyeket visziink végbe és még a *gárdacapatokból*, így például a piemonti dandárbot is felülnően sok foglyot ejlettünk. Az olasz tisztek kifogástalanul viselkednek és nagyon is exponálják magukat, hogy a csapatokat magukkal ragadják. Ez az oka annak, hogy *kórházainkban nagyon sok magasrangú sebesült olasz tiszttel van*.

A tripollizi hírsértet

Lugano, október 2. Az *Avanti* tegnapi számában figyelemreméltó vezércikk jelent meg. A cikk emlékeztet 1912. szeptember 29-ikére, amikor Olaszország Libia miatt megüzente a háborút Törökországnak. A szocialista lap tetemre hívja a nagy olasz újságokat és emlékeztet rá, hogy a „Corriere della Sera” akkor az afrikai háborút „katonai sétának” nevezte; a „Secolo” Törökország acsarkodásáról beszélt, hogy mindenáron meg akarja támadni

dok. Én szeretem az angolokat. Sokféle nemzetet ismerek, de leegjobban az angolokat szeretem. Az angolok erősek és szépek. És a mi gyermekünk lesz a legszebb közöttük.

A „bastard” megszületik s a „király” meg van vele elégedve. De csak vele s nem egyuttal feleségével is, ami kitűnik abból, hogy a következőket mondja a „királynénak”:

— Most, hogy végre engedelmessé válik és trónörökös adtál nekem, aki visszaszerzi népem szeretetét, nincs szükségem tovább rád. Meg foglak ölni.

E rövid bevezetés után törével leszurja a királynét, őt magát viszont a királyné szolgálói ütik agyon. Az újszülöttről azonban a regény végén — hála Péter nagyherceg nagylelkűségének — még is király lesz s Pál lord évek múltán a trónon láthatja viszont fiát.

Érdemes kutatni az után, hogy melyik orosz „királyt” szennyezte meg az író nő annál is inkább, mert az angol ügyesség annak idején nem indított ellene szokás szerit eljárást. Ismeretes, hogy két év előtt, amikor a regény megjelent, a világszerte ismert „Graphic” című angol lap közölte az angol király és az orosz cár arcképét s rámutatott arra, hogy a két uralkodó megtevesztég hasonlít egymáshoz. Mintha csak testvérek lennének. „Két orosz, vagy két angol?” — kérdezhetné az ember — írta a Graphic.

Olaszország békés természetű. Emlékezzünk azokra, akik kételkedésében és a nek, törökbe porta félhivatalista pártot nak mondották „lia” megírja, donképen so many ott hi tek jóakarata és jóformán gerparti vár Avanti cikkek kihuzta és meg.

Lugano da.) Olasz gántávirati Köln, o A Kölnische galom meg Franciaország Valószínű, ges Savoya hadszíntérre

A belga

Az

Berlin, sajtóosztály a nyugati

Az az utóbbi lük ismét visszavegy véres vesz től délnyug Neuville-től madásokat, taink ezen elfogtak, emelkedett darab.

A Ch keletre déli támadás k tolt be az örgránatos tet és 60

Le M től északra dásokat, A ritásánál ezred kül

Az A lefolyt há zsákmány gényesre

A Pá pülöráj b halálát és okozták. egy repül Egy más zuhant.

Berlin Az ang

Fehér

Olaszországot; a „Giornale d'Italia“ az arabok békés természetéről, csöndes véralkatáról cikkezett. Emlékeztet rá az Avanti, hogy azokat, akik kételkedtek az afrikai háború szükségességében és a hadjárat könnyű voltában, árulóknak, törökbarátoknak mondták, az Avanti-t a porta félhivatalos újságjának csufolták, a szocialista pártot és szocialista eszméket bukottak mondták. Ma ugyanaz a „Giornale d'Italia“ megírja, hogy Tripoliszt az olaszok tulajdonképpen sohasem győzték le, az olasz kormány ott hibát hibára halmozott, a benszültöttek jóakarátát nem tudta megnyerni magának és jóformán az egész gyarmatot, néhány tengerparti város kivételével, elvesztette. — Az Avanti cikkének végkövetkeztetéseit a cenzura kihuzta és a cikk fehér folttal a végén jelent meg.

Svájc és Itália

Lugano, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Olaszország megszakította Svájccal a magántávirati forgalmat.

Köln, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) A Kölnische Zeitung jelenti: A svájci táviró-forgalom megszakítása az olasz csapatoknak Franciaországba való szállításával függ össze. Valószínű, hogy az olasz csapatokat a semleges Savoya területén keresztül fogják a nyugati hadszíntérre szállítani.

A belga-francia harctér

Az angol-francia offenzíva újabb véres kudarcai

Berlin, október 2. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a nyugati hadszínterről:

Az angolok ma éjjel megkísérelték, hogy az utóbbi napok harcaiban Loostól északra töltik ismét elfoglalt területet ellentámadással visszavegyék. A kísérlet az ellenség súlyos, véres veszteségei mellett meghiúsult. Angresztől délnyugatra, Souchezről keletre, valamint Neuville-től északra visszavertünk francia támadásokat. A foglyok száma, amelyeket csapatunk ezen az angol-francia támadási szakaszon elfogtak, 106 tisztre és 3642 főnyi legénységre emelkedett. Gépfegyverekben a zsákmány 26 darab.

A Champagneban a franciák Auberivetől keletre délben széles arcvonalon támadtak. A támadás kudarcot vallott. Csak egy helyen hatolt be az ellenség állásainkba. A badeni testőrgránátosok ellentámadásba mentek és 1 tisztest és 60 közlegényt elfogtak, a többi elesett.

Le Mesniltől északra és Ville sur Tourbetől északnyugatra visszavertünk francia támadásokat. A legutóbbi napok támadásainak elhárításánál Le Mesniltől északra a 29-ik tartalékezred különösen kitértette magát.

Az Arrastól északra és a Champagneban lefolyt harcokban ejtett foglyok száma és a zsákmány tegnap 211 tisztre és 10,721 főnyi legénységre és 35 gépfegyverre emelkedett.

A Párisból Laon megtámadására indult repülőraj bombái egy asszony és egy gyermek halálát és egy városi polgár súlyos sebesülését okozták. Védőágyunk Laontól délre lelőttek egy repülőgépet, amelynek utasait elfogtuk. Egy másik repülőgép Soissons felett égve lezuhant.

A szövetségesek haditerve meghiúsult

Berlin, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Az angol és a francia seregeknek az a szán-

déka, hogy a lenci medencében egyesüljenek, meghiúsult. Az áttörés terve nem sikerült.

A németek sikerei a Champagneban

Gent, október 2. A Champagneban kivított s a francia hivatalos jelentésekben is beismert német sikerek, különösen Ripont-tól délre, valamint Ravarintól nyugatra, más jelentések által akként egészítettnek ki, hogy a németek általános állása e hét eleje óta minden oldalról biztosítva van. Az egyik igen erős francia hadtest operációinak egyetlen enedménye a Mesnil és Massiges közötti 191-es magaslat megszerzése, azonban — mint a szakkritika kiemeli — még ki kell küzdeni a Ville sur Tourbetől Cernay-en-Dormoisba vezető ut fölötti uralmat. A szakkritika nagyon fájjalja a németeknek Quvrage de Desaitte-nél fényesen sikerült meglepetésszerű ellentámadását.

A trónörökös hadseregének előretörése

Rotterdam, október 2. A Daily Mail párisi tudósítása a legnagyobb jelentőséget tulajdonítja a trónörökös argonnei hadserege előretörésének. A trónörökös ezzel megakadályozza a szövetségesek előnyomulását Clallerange ellen, amely a franciák kezében fenyegetné az összeköttetést a német argonnei hadsereg és a centrum között. A franciák mindent elkövetnek, hogy a trónörökös előretörését föltartóztassák.

A hajor trónörökös Lilleben

Berlin, október 2. A Deutsche Tageszeitung haditudósítója jelenti Lilleből: Rupprecht hajor trónörökös megsejmelte a lillei citadellában a nagyszámmal odahozott foglyokat, akiket a mostani angol-francia offenzíva alatt ejtettek. Megmutattatta magának új érc-sisakjukat, melyekre a foglyok nagyon panaszkodnak, mert ezek az üst-alaku idétlen tárgyak nagyon nyomják a fejüket, amellet semmiféle védelmet sem nyújtanak. A nap folyamán újabb és újabb foglyok hosszú sorai érkeznek, a legtar-
kább keverékben.

Belgium nem kap előlegelet

Berlin, október 2. A Vossische Zeitung jelenti Brüsszelből: Nagy föltűnést kelt itt, hogy az angol kormány vonakodott újabb előlegelet adni a Havreban székelő belga kormánynak és hogy e tekintetben Franciaország is elutasítón felelt. Az angol kormány akar ugyan 200 millió frank előlegelet adni, azonban azt kéri, hogy mivel a belga nemzeti bank pénze már zálogban van, írják át a jövődöbeli belga vámbevételeket.

A szerb harctérről

Tüzérpárhaj a Szávanál — Portyázás Montenegro területén

Budapest, október 2. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya. — A főhadiszállás jelentése a délkeleti hadszínterről:

A Száva-arcvonalon a Kolubara torkolata közelében ütegeink az ellenség tüzérségének tüzelését viszonzva, sikeresen vették tűz alá a szerb part menti hadállásokat.

Gorazdánál egy mintegy 300 főnyi montenegroi csapatot üztünk el.

Trebijnétől keletre csapataink a határázó védművek tüzetől támogatva, montenegroi területen portyáztak. Megtámadták az ellenség előőrseit és megsemmisítettek néhány raktárt.

HÖFER altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

Nis helyett Pristina

Szófia, október 2. Nisből jelentik: A szerb kormány megtette az előkészületeket aziránt, hogy a kormány, a szkupstina, az állami hivatalok és a bankok elköltözzenek Nisből. Az ország új fővárosául Pristinát szemelték ki.

A Balkán fegyverben

A bolgár-szerb konfliktus

Szófia, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Radoslawow miniszterelnök, a minisztertanácsot félbeszakítva, kihallgatáson jelent meg a királynál, aki Boris trónörökös jelenlétében fogadta. A király csaknem két óra hosszat tanácskozott a miniszterelnökkel.

A Balkanska Posta azt írja, hogy még van remény a béke fentarthatására. Az ellenzéki pártok legközelebb közös értekezletet tartanak, amelyből manifesztumot intéznek a királyhoz és a nemzethez.

London, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Az Associated Press tudósítója jelenti Szófiából: Mindinkább eltűnik a remény, hogy a balkáni helyzetet békés uton lehessen megoldani.

Szófia, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Radoslawow miniszterelnök az agrár-párt vezetői előtt kijelentette, hogy a Macedoniára vonatkozó tárgyalások előrehaladnak.

Politikai körökben rendkívül izgatott a hangulat. A Macedoniából érkező hírek, melyek az ott élő bolgárok ellen elkövetett szerb kegyetlenkedésekről szólnak, fokozzák az izgalmat.

Segítő csapatok Szerbiának

Genf, október 2. A Franciaország, Anglia és Olaszország által Szerbia részére szánt és tartalékban tartott csapatok számát a legszigorubban titkolják. — Mindazonáltal úgy tudják, hogy a számok jóval alatta maradnak a múlt héten közölt adatoknak.

Szófia, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Az entente-hatalmak képviselői értesítették a bolgár kormányt, hogy Szerbiát bolgár támadás esetén Grey külügyi államtitkárnak az angol alsóházban tett kijelentéseinek megfelelően támogatásban fogják részesíteni.

Szófia, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) Az itteni angol követ hivatalosan megcáfolja azt a hírt, mintha az entente-hatalmak nevében a macedoniai vitás területek megszállására vonatkozólag újabb ajánlatot tett volna Bulgáriának.

A szófiai orosz követ beteg

Szófia, október 2. Sawinski itteni orosz követ vakbélgyulladásban megbetegedett.

Románia nem segíti Szerbiát

Bukarest, október 2. A román kormány ismert minisztertanácsi határozata, amely szerint Bulgária és Görögország mozgósítása semmilyen irányban sem befolyásolja Románia eddigi magatartását, főleg russzofil körökben nagy elégedetlenséget keltett. Románia egy Szerbia elleni osztrák-magyar-német offenzívát sem iart oknak arra, hogy semlegességéből kilépjen. A román kormánynak, beavatott körök tudomása szerint az az álláspontja, hogy Bulgária részéről, amíg ez közvetlenül az ő érdekei iránt agresszív viselkedést nem tanúsít, nem látja veszélyeztetve a román kérdést. Ami pedig Szerbiát illeti, most épp oly kevésbé van ok a mellette való beavatkozásra, mint az első osztrák-magyar offenzíva idején. Ami a román katonai műveletket illeti, ezek csak arra szolgálnak,

Fehérneműt, csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít

ARANY JÁNOS-UTCA 15. SZÁM.

FEUERSTEIN

mosó intézketés Flaox-utca 63.
Telefon szám: Főüzlet 11-57. sz. Fióküzlet 732

hogy Romániát mindentéle meglepetéstől megóvják.

Ez, megbízható információk szerint, Románia hivatalos köreinek álláspontja. Ebből pedig világosan megállapítható, hogy Románia semmilyen irányban nem vállalt kötelezettséget a fegyveres beavatkozásra, hanem erre megvárja a neki legmegfelelőbb pillanatot.

Különben a négyes szövetség bukaresti híveinek és sajtójának a magatartása is bizonyítéka annak, hogy Románia nem volt hajlandó eddig az entente vizeire rávezni. A ruszofil lapok heves hadjárata a kormány ellen és az utcai terrorizálás azonban mind eredménytelenek maradtak azt a törekvést illetően, hogy a közvéleményt a kormány ellen felizgassák.

Venizelos és a görög vezérkar

Kopenhága, október 2. A Hovedstaden című lap vezércikkében a következőket írja a görögországi politikai helyzetről: Számos jel arra mutat, hogy Konstantin király és Venizelos között a viszony megint feszült. A lap közli továbbá, hogy Venizelos politikája egyre erősödő ellenzésre talál a görög vezérkarban, úgy, hogy a vezérkar és a miniszterelnök közötti konfliktust a valószínűségek közé számítják.

Az entente-csapatok áthaladása Görögországon

Lugano, október 2. (Magyar Távirati Iroda.) A Corriere della Sera közlése szerint Görögország a területén áthaladó entente-csapatokat szövetségei gyanánt fogja üdvözölni. Az entente újabb 30 millió frankot adott a görög katonai költségekre.

Gyermeknap

*

Az Országos Gyermekvédő Liga a Debreczeni Patronázs Egyesület rendezése alatt a helyi jótékonyági egyesületek vezetőségének bevonása mellett f. hó 9-án tartja meg városunkban „gyermeknap”-ját.

Az Országos Gyermekvédő Liga, ezt az évenként megtartani szokott gyermeknapját a folyó évben a hadi árvák javára fordítja, miután most a háború alatt a Ligának a legnagyobb tevékenysége a hadi árvák felségélyezésére és elhelyezésükre irányul. És a Liga ezen tevékenységét a legkiválóbb és legkielégítőbb módon teljesíti, mert már százan és százan vannak hadi árvák — köztük többen debreczeniek is — akiket a Liga egyes intézményeknél és intézetekben a legmegfelelőbb módon elhelyezett.

Az Országos Gyermekvédő Liga nagy, nemes, a nemzet, az egész ország jövője fejlődésére messze kiható tevékenységet folytat. A Liga a hadi árvák felségélyezése által oly nagy feladatokra vállalkozott, amelyek igen nagy anyagi terhekkel járnak s amelyek valóban sikeresen csak úgy oldhatók meg, ha a helyi érdekeket az országos, nagy és nemzeti céloknak alárendeljük.

Ennek dacára az Országos Gyermekvédő Liga a helyi érdekeknek is a legkülönösebb, legmesszebb menő módon eleget tett akkor, amikor gyermeknap jövedelmének felét egy helybeli: a Debreczeni Patronázs Egyesületnek engedték át, jövedelem másik felének ellenszolgáltatásul pedig elsősorban debreczeni hadi árvák elhelyezését biztosította.

A Ligának ezen előzékenységét nekünk honorálnunk kell és az csak a legkevesebb, amit tehetünk, hogy gyermeknapját a legmesszebb menő pártfogásunkba vesszük és mindent elkövetünk, hogy az a legjobban sikerüljön.

A Debreczeni Patronázs Egyesület a Ligának ezen hazafias tevékenységén felbuzdulva egy legutóbbi gyűlésen elhatározta, hogy a gyermeknap rendezése folytán neki jutó jövedelemből — azt teljesen külön kezelve — „hadiárva” alapot létesít és ezt teljesen a hadi árvák felségélyezésére fogja fordítani. A Debreczeni Patronázs Egyesület ezen hazafias el-

határozása és magasztos célja tehát mindenütt csak elismerésre tarthat számot. Igaz ugyan, hogy most elsősorban a katonákra, az értünk kiűzött és megesebesült vagy beteg katonákra kell gondolnunk, de a katonák mellett nem szabad megfeledkeznünk elesett hőseink árváiról sem, akik ép olyan, sőt talán még nagyobb pártolásra, támogatásra szorulnak, mert teljesen árvák, egyedülállóak... Nyujtsuk tehát ki karjainkat, öleljük magunkhoz ezen árvákat, akikről nekünk: a hazának, a társadalomnak kell gondoskodnunk! Apjuk a hazáért, miértünk halt meg, áldozta fel életét: árváját eltartani a mi kötelességünk, amikor tehát a gyermeknapon adakozunk: ezen árvák elhelyezéséhez nyujtunk jótékony segédkezet!

Fodor Emil.

Debrecen egyedüli látványossága a hadikiállítás. — Belépti-díj 50 fillér, katonai legénység és gyermekek részére 20 fillér.

Miért kellett emelni a városi pótdadót?

A öszámvevő indokolása a költségvetéshez

Kondor Kálmán városi főszámvevő a városi tanácsnak a legutóbbi ülésén mutatta be a város 1916. évi költségvetését, amely 5.953.220 korona 50 fillér bevételt és 7.301.693 korona 84 fillér kiadást mutat ki s a bevétel és kiadás között mutatkozó hiány fedezetére a 2.000.000 korona egyenes állami adó alapján 67 és fél százalékos községi pótdadót állapít meg.

A költségelőirányzathoz a főszámvevő a következő előterjesztést fűzi:

A költségvetés összeállításánál szem előtt tartottam a jelen háború által előidézett súlyos gazdasági helyzetet és ezért, míg egyfelől a városháztartás szükségletét a lehetőség szerint leszállítottam, másrészt a bevételeket csak olyan összegben állítottam be, melynek bevételezésére a jelen viszonyok mellett is számítani lehet.

A debreczeni m. kir. tudományegyetem felépítésére megszavazott 5.000.000 korona első 500.000 koronás részletét nem állítottam be, mivel a biz. közgyűlés lesz hivatva dönteni afelett, hogy az 500.000 K teljes egészében mint költségvetési tétel állíttassék-e be, vagy ezen összeg valamelyik pénzintézetnél kölcsön vétetik és csupán a kölcsöntörke összeg után fizetendő kamat állíttassék be a költségvetés terhére.

Mint előző évi költségvetési jelentésemben már indítványoztam, úgy ezuttal is javasolom, hogy a városi szőlőtelep, melynek jövedelme évről-évre bizonytalan s a városnak nem célja egy minta szőlőtelepnek nagy költségekkel leendő munkáltatása, ne házilag kezeltsék, hanem bérbeadás után értékesítsék. Ugyancsak a ménes költség előirányzatánál egy új tételt állítottam be, mivel a ménes fentartása is tetemes költséggel terheli a házipénztárt. — Hágási díj címén 6000 korona összeget irányoztam elő. Az erdő bevételi rovatánál előző évi bevételi előirányzatnál jóval magasabb összeget irányoztam elő, mely bevételi többlet az előző években elmaradt kitermelés, másrészt a tüzi olfa árának mérsékelt emelése következtében fog befolyjni. Emelkedett a házipénztár jövedelme a hortobágyi halastó gazdaság bérbeadásával, azonban a költségelőirányzatban ezidőszent még csak háromnegyed évi haszonbért lehet beállítani, mivel a bérlet 1916 március hó 1-én veszi kezdetét.

A községi pótdadó némi emelkedését előidézte általánosságban az a sajnós körülmény, hogy ugy az épületek, valamint a földbirtokok bérbeadása alkalmával jórészt az előző évi bérösszegek sem érettek el, sőt egyes ingatlant bérbeadni sem lehetett, másrészt emelkedett a községi pótdadó a csatorna költségvetésnél mutatkozó hiányának a házipénztár terhére leendő beállításával, s végül az ideiglenesen alkalmazott napidíjas irnokok, a kisegítő szolgazemélyzet fizetésének és hadipótlék összegének előirányzatával.

Ezen adatok előrebocsátása után tisztelettel javasolom, mondja ki a közgyűlés:

1. hogy az egyes kiadási címek alatt fel-

sorolt tételeknél az átruházást engedélyezi,

2. a megállapítandó községi adó után késedelmes fizetés esetén olyan % legyen szedhető, amint az állam is szed saját adói után.

Ezzel az előterjesztéssel mutatja be a tanács a törvényhatósági bizottságnak a költségvetést az október 16-iki közgyűlésen.

Önkéntesi jog és helyi szolgálat.

Akció a 43—50 éves kereskedők és iparosok érdekében.

A kereskedelmi és iparkamarához érdekes átiratot intézett a miskolci kamara, amelyben annak az akciónak támogatását kéri, amit a kereskedelmi miniszternél kezdett a 43 50 éves népfölkelők önkéntesi joga és helyi szolgálata érdekében. A felterjesztést egész terjedelmében itt közöljük:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A m. kir. honvédelmi miniszter ur öngyméltóságának folyó évi agusztus hó 19-ikén kibocsátott körrendelete az 1865—1872. évi születési népfölkelésre kötelezett egyéneknek az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére való jogosultsága tárgyában nem adja meg az egyéves önkéntesi karpaszomány viselésének jogát azoknak az egyéneknek, akik a megkívánt iskolai képzettséggel nem bírnak, ellenben társadalmi állásuk, szerepük, műveltségük, munkakörüik az önkéntességi jogra minden tekintetben érdemesítik. Ez idézett rendelet 7. szakasza szerint később fog a honvédelmi miniszter ur öngyméltósága rendelkezni azoknak a fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált 1865—72. évi születésű népfölkelésre kötelezetteknek kivételes kezelteése iránt, akik az egyévi önkéntesi kedvezményhez megkívánt tudományos képzettséget nem szereztek meg, akiknek azonban személyes képességük a közéletben, illetőleg hivatásukban végzett szolgálataik és társadalmi állásuk bizonyítja, hogy az átlagosnál magasabb képzettséggel bírnak s így a katonai szolgálat tartama alatt kivételes elbánásban volnának részesítendők, mely kivételes elbánás abban fog állani, hogy az illetők a közönséges kaszárnya, tábori munkák végzése alól teljesen mentesek lesznek és ha a szolgálat lehetővé teszi, engedélyezhető lesz részükre az is, hogy a laktanyán kívül lakjanak. E kedvezmények elnyerése azonban egyéb kedvezményekre nem jogosít. Kivételes elbánásra igényel bíró népfölkelésre kötelezettek külön ismerető jelzéssel fognak ellátni, ezt a kedvezményt azonban csak a bevonulás után szóbelileg lehet kérelmezni.

Tekintettel arra, hogy kamaránkhoz naponta érkeznek olyan kérvények, melyekben tekintélyes kereskedő cégek és iparvállalatok vezetői az önkéntességi jog elnyeréséért folyamodnak és amely kérvényeket kamaránk a fent idézett honvédelmi miniszteri rendelet, valamint Nagyméltóságodnak ílv kérvényekre küldött leiratai értelmében visszautasítani kénytelen, holott e rendelet kibocsátása előtt az ily kérvényeknek kedvező elintézésre kilátásba helyeztetett, oly tiszteletteljes kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjék a honvédelmi miniszter ur öngyméltóságánál magas befolyását oly irányban érvényesíteni, hogy a fent idézett rendelet szerint csak később kibocsátandó rendelkezések lehetőleg megelőző publikáltassanak és hogy a megadandó kedvezmények a lehetőség szerint minél szélesebb körűek legyenek, annál is inkább, mivel különösen a 43—50 éves népfölkelésre kötelezettek között igen sokan vannak, akiknek évtizedeken át folytatott produktív szellemi munkájuk, elsajátított képzettségük és elnyert társadalmi állásuk sokszorosan pótolja az előirt iskolai képzettséget.

E kérelemmel kapcsolatosan tiszteletteljesen kifejezésre hozzuk az ipari és kereskedelmi érdekeltségnek ama, Nagyméltóságod előtt már tolmácsolt kérelmét, hogy a 43 50 éves népfölkelők közül mindazok, akik kereskedelmi vagy iparüzlet tulajdonosai, vezetői, illetve fontos állást betöltő alkalmazottai, indokolt esetben csupán helyi szolgálatra alkalmaztassanak. Indokolja a kérelmet, hogy a munkahiány napról-napra érezhetőbb lesz és mind súlyosabb helyzetet teremt iparvállalatokra, vala-

mint a kereskedő tulajdonosai üzleti nehézségek dacára.

Aban a nemzeti érdekei és képességének, ezáltal nagyarányú lehetőségét, a határidő elmulásáig Nagyméltóságunkhoz, hogy iparvállalatunk, megélhetésük folytonosságát, tőség katonai az iparvállalat ügyeletére és ügyeknek elintézésére.

Aban a Nagyméltóságunk benjárásával a tését ezáltal a fontosságú érdekei teni kegyeskedjék.

A négy bé

Bukarest a Moldova, cikkben foglalkozik aminek kapcsolata

amelynek határainak inkább számot tart. Az a könnyű gyorsaság, a megfosztott kezdetől fogva osztrák-magyar újabb offenzívák, amelyre csak a végleg megpolitikusai mellett a belső sorsával. A bukásának lelem, hogy birodalmat érdekekben, most már.

szövetséges készült el. Jük latbave németek, azonban te évig gyűj ből, anélkül. Több ízben vasfalának dig beigazo

A
Délutáni mérsékelt Ujdonságok Is **A** **M** Az al

mint a kereskedelmi üzletekre, melyeknek tulajdonosai üzemiüket, illetve üzletüket minden nehézségek dacára is fentartják.

Aban a meggyőződésben, hogy a hadviselés érdekei is megkivánják az ország munkaképességének, produktivitásának fentartását és ezáltal nagyarányú szükségletei kielégítésének lehetőségét, a 43—50 éves népfelkelők bevonulási határidejének közeledtével ismét felkeressük Nagyméltóságodat abbéli kérelmünkkel, hogy iparosainknak és kereskedőinknek üzletünknek, üzemiüknek fentartása, anyagi megélhetésük biztosítása és a nemzeti munka folytonossága érdekében megadassék a lehetőség katonai szolgálatuk teljesítése idején is az iparvállalat vagy kereskedelmi üzlet felügyeletére és legalább a legfontosabb üzleti ügyeknek elintézésére.

Aban a reményben tolmácsoljuk e kérelmet Nagyméltóságod előtt, hogy magas közbenjárásával a hadügyi kormány kedvező döntését ezáltal iparunk és kereskedelmünk nagyfontosságú érdekeinek érvényesülését elősegíteni kegyeskedik.

A négyes szövetség békehajlandósága

A „Moldova” cikke.

Bukarest, szept. 2. Carp Péter lapja, a Moldova, legutóbbi számában nagyérdemű cikkben foglalkozik az elterjedt békehírekkel, aminek kapcsán többek között ezeket írja:

Oroszország,

amelynek hadseregére a szövetségesek a leginkább számítottak, teljesen meg van verve. Az a könnyűség, amellyel ez történt, az a gyorsaság, amellyel a győzelmi reményeiktől megfosztották őket, igazolja, hogy az oroszok kezdettől fogva nem tudtak a németeknek és osztrák-magyaroknak ellentánni. Az oroszok újabb offenzívájára számítani olyan gyerekség, amelyre maguk az oroszok sem gondolnak. Csak még nem merik bevallani, hogy végleg meg vannak verve. Oroszország vezető politikusai most sokkal jobban el vannak foglalva a belső bonyodalmakkal, mint a hadsereg sorsával. A belső állapotok immár a cárizmus bukásának rémét tükrözik vissza. Fennáll a félelem, hogy a szabadság utáni vágy az egész birodalmat áthatja és ezért kötné a cár, a saját érdekében, még nagy áldozatok árán is békét most már.

Franciaország

szövetségesei erejére számított és ezért nem készült el kellőképpen a háborúra. Egész erejük lathatásával akadályozták eddig meg a németek előnyomulását Páris felé, amibe azonban teljesen ki is merültek és egy teljes évig gyűjtötték az erőt összes erőforrásaikból, anélkül, hogy helyükből mozdultak volna. Több ízben megkísérelték ugyan a németek vasfalának áttörését, azonban gyengeségük mindig beigazolódott.

Apollo

Ma, vasárnap
Délután 3 órakor félhelyárak, 5 órakor mérsékelt, 7 és 9 órakor rendezvény helyárak.
Ujdonság! Ujdonság!

A halál előestéjén.

Dráma 4 felvonásban.

Maxi az akasztófán.

Bohózat.

Az alma nem esik messze a fájától.

Vígjáték.

Jaj! Fáj a fogam!

Humoros.

A háborút a párisiak szították, de az egy pillanatig sem volt népszerű a nép legszelebb rétegeiben. Ezért áhítoznak most a béke után. Az oroszok leveretése, a milliós angol hadsereg fantazmagóriája, a dardanellai akció kudarc, komolyan békére hangolták Franciaországot, amelynek főtörekvése most megmenteni, amit még lehet.

Olaszország

megtámadta Ausztria-Magyarországot, amidőn az oroszok a Kárpátokban állottak, mert biztosan számított arra, hogy elérkezett a monarchia utolsó pillanata. A zsákmány osztozásból pedig nem akart kimaradni. Az oroszokat azonban kiűzték a Kárpátokból és Olaszország, immár négy hónap óta, még mindig a határvonalon áll. Ez bizonyítja, hogy az olaszok sem voltak kellőképpen elkészülve a háborúra és hogy az események őket is meglepték. Emellett ugylátszik a belső állapotok sem valami kedvezőek Itáliában. Ez különben már kezdetben is mutatkozott, amikor még bizonyossággal számítottak az osztrák-magyarok legyőzésére, mert már akkor sem akart a nép a háborúról tudni. A cenzura lehetetlenné teszi, hogy megtudjuk, mi történik Olaszországban, ahol a szociálisták oly hatalmasok. De különböző jelekből arra következtethetünk, hogy az olasz kormány ma már hajlandó volna elfogadható alapon békét kötni, hogy a felelősséget a nagy áldozatokért idejekorán elhárítsa magától.

Anglia.

A Moldova végül Anglia békehajlandóságaival foglalkozik és a következő megállapodásra jutott.

A négyesszövetség katonai és politikai helyzete nagyon komoly és ma már maga is látja, hogy a jövőben még egyre kedvezőtlenebbé fog válni.

Reflexiók a városi háztartáshoz

Debrecen, október 2.

Számvevői hivatalunk elkészült a városi költségvetéssel és megállapította, hogy a jövő évre a községi pótdónak 67 és fél százalékot kell kitenni, hogy a költségvetésben fedezetet találjon az összes kiadás, amely 1,348,000 koronával haladja felül a rendes pótdó nélkül számított évi bevételt.

A költségvetésbeli számok tömkelegében tájékozást nyeriünk arról, hogy miből mennyit veszünk be és mire mit adunk ki. A számok labirintusa azonban a figyelmes szemlélőt másra is megtanítja. — Szemléltető képet nyújt ugyanis az a városi gazdálkodás helyességéről, vagy helytelenségéről. — Kimutatja mint egy plasztikus dombormű a gazdálkodási rendszernek előnyeit, hátrányait, feltárja előttiünk a jövőre irányuló vezérlő gondolatot és betekintést enged azon műhelybe, amely hivatva van a város lakosságának anyagi, szellemi, közegészségügyi, közéleti, kulturális s egyéb javai feletti fejlesztési munkát végezni.

Tudvalevő, hogy ha egy nagyobb város vezetőségének munkája felett kritikát akarunk gyakorolni, akkor nem elegendő annak a vizsgálata, hogy a közigazgatási folyó ügyek pontosan intézettek-e el. A város vezetőségétől ennél többet várunk. A vezetőségnek állandó gondoskodása tárgyává kell tenni a közigazgatási funkciók rendes ellátásán kívül mindazon jóléti intézmények létesítését, amelyek alkalmasak a nyomor, a munkátlanság enyhítésére, gondoskodni kell továbbá, hogy a városi polgárság megtalálja a városi életben mindazt, amit egy modern kultúr városban az életet könnyebbé, kellemessé teszi.

A város vezetőségének a helyzetét összehasonlíthatjuk egy nagy részvénytársaság igazgatójának helyzetével; ha a részvénytársaság igazgatója úgy vezet a részvénytársaságot, hogy reális mérleg alapján évről-évre nagyobb osztalékot juttathat részvényeseinek s e mellett a tartaléktöke is gyarapszik, úgy kétség-

telen, hogy az jól és a részvényesek közmegelegedésére dolgozik, mert az igazgató munkájából mindig több-több előnyt élveznek.

A város vezetősége is akkor áll hivatása magaslatán, ha minél több osztalékot juttathat a város polgárainak azoknak nagyobb megterhelése nélkül mindazon szellemi, erkölcsi és közjóléti javakból, amelyek a városi életet szemben a falusi étellel kívánatosabb teszik. — Elég legyen ráutalni arra, hogy a városban a közbiztonság, a közegészség, a köztisztaság, a kulturális élet, a kultúrember igényelte kényelmi berendezések, stb., mind olyan tényezők, amelyeknek fejlesztése a városi vezetőség magasabbrendű kötelessége, mert azok elhanyagolása a legkitünőbb közigazgatási funkció mellett is a várost a boldog egyszerű, igénytelen falusi élet nivójára süllyesztheti.

A város mai vezetősége, úgy látszik, feladatának magaslatán áll, mert lankadatlan buzgalommal igyekszik magasabbrendű feladatainak megfelelni s a mai háborúsülte nehéz viszonyok között is kiváló gondoskodás tárgyává tette mindazon bajok leküzdését, amelyek a megélhetést a háború folytán súlyosítják.

Az élelmiszeruzsora elleni küzdelem és a nagy drágaság elleni védekezés mindenesetre dicséretes dolog, eredménye azonban ennek csak akkor lehet, ha kellő körültekintéssel és szigorral járnak el és a meghozott rendeletek végrehajtását kellőleg fogantatosítják.

Különböztet minden fejlesztés alapja az anyagi erő, ennek hiánya stagnálást és visszafejlődést okoz. A vezetőségnek nem lehet eléggé figyelembe ajánlani azt, hogy a pótdó növekedése nem egvedül orvosszere a fejlődés követelte többlet-kiadások szülte bajoknak. A város rendes bevételeinek az emelése, a város vagyonának nagyobb jövedelmeztetése az, ami képessé tenné a várost a magasabb fejlődésre.

A pótdó folytonos emelése veszélyes gyever és könnyen az ellenkező eredményre vezet, mint amit azzal elérni céloztunk. A szeretlen emelés gátul szolgál a vidéki elem beköltözésének, sőt előmozdítja azt, hogy mindazok, kik boldogulásukat mint kereskedők és iparosok másutt is megtalálják, el is költözhetnek innen oda, ahol kevésbé vannak ily közadókkal terhelve.

A lakosság megfelelő mérvű szaporodásának elmaradása megakasztja azután a kereskedelem és ipar fejlődését, az adóalanyok csökkenése a megmaradókra hárítja át a folyton nagyobbodó terhet. Ez azután azok soraiban csakugy szedi az áldozatot, mint egy ragályos betegség.

Óvakodjunk tehát a pótdók emelésétől. — Igyekezzék a város saját erejéből megteremteni a fejlesztéshez szükséges anyagi forrásokat s ha sikerülne a városi vagyont, mely 100 milliónál is több, úgy jövedelmeztetni, hogy az legalább is megközelítse azon kamatlábat, amelyet a város saját adósságai után fizet, úgy megszűnik a pótdó réme és az összes városi kiadás fedezhető lenne a város rendes bevételeiből.

Természetesen vigyázni kell, hogy olyan esetek, mint a minő a napokban is köztudomásra jutott, elő ne forduljanak. Értjük alatta a Mandel-féle bérletet, ahol a Mandel által ki-

Odol
A világ legjobb szájvize

Ára: fél üveg K 1-20. Egész üveg (hónapokig elég) K 2-—

A ki következetesen mindennap használja az Odolt, az mai tudásunk szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

vett évi 28,000 korona haszonbér helyett az új bérlő 18,000 koronáért kapná meg a bérletet.

Biztosra vesszük, hogy a tanács a város jóvedelmének ily nagymérvű csonkításába bele nem megy és a bérleti 20 évre eső 200,000 koronáról, mely kamataival együtt 300,000 koronát is felülhalad, nem fog lemondani, hogy e hiányt is a lakosság fedezze póttadóval, a mely póttadó — 20,000 koronát véve 1 százalékpóttadónak — a város lakosságára a bérleti idő tartama alatt 15 százalék póttadó-terhet jelent.

Nemcsak hogy a régi jóvedelmeket kell fentartani, de új jóvedelmi forrásokról is kell gondoskodni, e mellett úgy a személyi, mint a tárgyi kiadásokban a legnagyobb takarékoságot kell gyakorolni, hogy a póttadók emelése nélkül elérhessük azt, ami után minden debreceni ember vágyik: t. i. a modern kultur-életet, az egyéni gazdasági ekziszenzia alapjainak a megtámadása nélkül.

Egy városi polgár.

Napszámos fiúk

könnyebb munkára, egyetemi építkezésnél (nagyerdő)

:: felvétetnek. ::

OKTÓBER 1-TŐL
LAPUNK ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben: 1 óra K 1.40, negyedévre K 4.—
Vidékre: 1 óra „ 1.50, negyedévre „ 4.50
Egyes szám ára 4 fillér. — Vasár- és ünnepnapokon 6 fillér.

HIREK

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A református templomokban vasárnap, e hó 3-án prédikálnak: a Nagytemplomban Kolozsváry Kiss László, délután Szász Imre segédlelkész, a Kistemplomban 9 órakor Szász Imre segédlelkész, 11 órakor Csiky István nagyenyedi egyházi lelkész, délután Kolozsvári Kiss László segédlelkész, a Kossuth-utcai templomban Szele Miklós vallásbíró, délután Szabó Gyula teológus, az Árpád-téri templomban Zih Sándor lelkész, délután Balogh Béla segédlelkész, az ispotályi templomban Farkas János segédlelkész, délután Sárközi István hittanhallgató, a homokkerti imaházban Boér Károly vallásbíró.

Az ágost. hitv. evang. templomban délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi. Utána gyermekistentisztelet.

— **Tisza jegyzése a hadikölcsönre.** Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy Tisza István gróf miniszterelnök a Magyar Általános Hitelbank utján 200,000 koronát jegyzett a harmadik magyar hadikölcsönre.

— **Eljegyzés.** Kuthi Imre, az államvasutak tisztviselője eljegyezte Kádár Margitot Debrecenből. — (Minden külön értesítés helyett.)

URANUS

Korona Farsang. Telefon 3-25.

Ma vasárnap, október 3-án

Szenzációs felvételek!

A levegő királya

nagy dráma 5 felvonásban,
színes felvétel.

Móricz nem szeret dolgozni

Vigjáték.

MANILLA

természeti felvétel.

Előadások kezdete délután 3 órakor félhellyárral
5, 7 és 9 órakor rendes helyár.
Folytatódó bemutató.

— **Ő Felsége névünnepe és a tudományegyetem.** A debreceni m. kir. tudományegyetem tanácsa elhatározta, hogy hétfőn, Ő Felsége névünnepe, testületileg részt vesz a katolikus plébánia-templomban tartandó **ünnepi istentiszteleten.**

Ugyane napon az egyetem tanárai 400 koronát juttatnak el Márk Endre polgármesterhez **Debrecenfalva** felépítésének előmozdítására.

Délben az egyetem tanárai és az ifjuság **közös ebédre** jönnek össze a Mensa Academica helyiségeiben. (Egy teríték ára 2 korona.)

Az előadások ezen a napon az egyetemi szabályok szerint szünetelnek.

— **Debreceni huszártisztek kitiintetése.** A király Czech Károly 16. huszárezredbeli főhadnagy élelmezési tisztnek az ellenséggel szemben kitűnő szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta, továbbá megparancsolta, hogy Meczer Tibor 16. huszárezredbeli tartalékos hadnagynak az ellenséggel szemben kitűnő szolgálataért a legfelső dicséret elismerés tudtul adassék.

— **A kormány képviselője a felekezeti középiskolákban.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tiszántúli református egyházkerület főhatósága alá tartozó debreceni, mezőtúri, kisujszállási és hódmezővásárhelyi, hajduböszörményi, karcagi és hajdunánsági főgimnáziumokra, a bányai ág. ev. hitv. egyházkerület főhatósága alá tartozó szarvasi főgimnáziumra és a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület főhatósága alá tartozó nyíregyházi főgimnáziumra nézve Géresi Kálmán debreceni tankerületi kir. főigazgatót bízta meg a látogatásokkal és az állami főfelügyelet gyakorlásával az 1915-1916. tanévre.

— **A hortobágyi halastavak.** Ma már teljesen befejezett dolog, hogy a hortobágyi halastavakat 1916. márciustól számítandó tíz évre a Haltenyészítő Részvénytársaságnak adja bérbe a város. A városi tanács ma a hortobágyi halastavakban elhelyezendő tenyészhal-állománynak a részvénytársaság fiemei haltenyészítő tavaiból való kihalászásához a város képviselőiben Gruner Lipót gazdasági tanácsnokot és Des Combes Emil dr. jegyzőt küldte ki.

— **Elhunyt református lelkész.** Mint részvételt értesülünk, Szathmári Sándor nyugalmazott érmihályfalvai református lelkész tegnap reggel hatvan éves korában elhunyt. — Haláláról gyászoló családja a következő jelentést adta ki:

A legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó férjem, apánk, nagyapa, testvér, sógor: Szathmári Sándor nyugalmazott érmihályfalvai református lelkész életének 60-ik, házasságának 33-ik évében f. hó 1-én délelőtt fél 7 órakor elhunyt. Kedves halottunkat f. hó 3-án vasárnap délelőtt fél 11 órakor Kossuth-utca 46. sz. háznál tartandó ima után a Hatvan-utcai temetőben levő családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. — Debrecen, 1915. október 1-én. Áldás és béke poraira! — Bánatos neje: özv. Szathmári Sándorné Hegedűs Sára. Gyermekai: Sándor, Erzsike és férje Fésős Albert, Jolán és férje Varga Pál, Gábor, Margit és férje Kalmár István. Unokái: Fésős Laci, Varga Pali, Kalmár Kató és Margit. Testvére: Sára, özv. Tóth Péterné. Sógornője: özv. Csóka Józsefné szül. Hegedűs Juliánna. Számos közeli és távoli rokon nevében is. — A temetést „Dankó” temetkezési vállalat (Kossuth-utca 6. sz.) rendezi.

Hindenburg kávéház Debreczenben. Lévai Izsó polgártársunk, a Csapó-utca 8. szám alatt lévő városszerzte ismert kávéház tulajdonosa, üzletét a modern kor legmesszebbmenő igényeinek megfelelően, átalakította üzletének helyiségeit. A régi híres kávéház megújítva került ki a restauráció munkájából, Lévai Izsó újjáalakított kávéházának új nevet is ad. A világháború legnagyobb alakjáról, a híres oroszverő német tábornokról, a mazuri győzőről, **Hindenburg** marsallról nevezte el kávéházát. A Hindenburg kávéház egyike Debreczen legkellemesebb szórakozó helyeinek, amely ünnepélyesen a napokban fog megnyílni.

— **A város közgyűlése.** Domahidy Elemér főispán ma a városi törvényhatósági bizottság közgyűlését október 16-ra tűzte ki. Ezen a közgyűlésen állapítják meg a város 1916. évi költségvetését.

— **Ítélet a papirtalpu csizmák ügyében.** Kassáról táviratozzák: A hadbíró napokon át tárgyalta **Krieszhaber** Leo budapesti nagykereskedő, törvényhatósági bizottsági tagnak és társainak ismeretes bünpörét, melyet a papirtalpu csizmák szállítása miatt hónapokkal ezelőtt indítottak ellenük. A hadbíró **valamennyi vádlottat fölmentette** a vád alól.

— **A háború alatt nem töltik be a városi erdőmesteri állást.** Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt ma délben értekezlet volt a városházán, amelyen a városi tanács tagjai vettek részt. Az értekezlet a városi erdőmesteri állás betöltésének kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy csak a háború után írja ki a tanács a pályázatot, addig pedig Gruner Lipót városi gazdasági tanácsnok és Szűcs Kálmán helyettes erdőmester látják el a városi erdőmesteri hivatal adminisztratív teendőit.

— **A rendőrség az új palotában.** A Kossuth-utcai új rendőrségi palota már teljesen készen várja a rendőrség beköltözését. Csak apróbb berendezési munkák vannak még hátra, amelyek pár nap alatt szintén készen lesznek. A rendőrség hivatalai **október 15-én** már az új palotában folytatják működésüket. A rendőri palotában fog lakni **Rostás** István rendőrfőkapitány és a rendőrfelügyelő.

— **A maximális árak felfüggesztésének hatása a debreceni piacon.** A polgármester tudvalevően a baromfiak és a tojás árának maximalizálását próbaképpen felfüggesztette, mert az volt a véleménye a közlelmezési bizottságnak, hogy így piacra kerülnek majd a szárnyasok és a tojás, amelyekben hiány mutatkozott. Az ár-maximalizálás felfüggesztésének hatálya tegnap, október 1-én kezdődött s a hatás már a mai piacon észlelhető volt. Nem került ugyan több baromfi a piacra, de az árak már **tulhadtak a maximális árhatarra.** Egy szekérre való liba például darabonként 1 korona 20 fillérrel drágábban kelt el, mint amennyi a liba maximális árhatarára volt. Tojást 20 fillérért adtak, de akadt olyan szerencsés vásárló is, aki 10-16 fillérért tudott tojást venni. Az ár-maximalizálás felfüggesztésének következményei általában még nem mutatkoztak olyan világosan, hogy most már határozott megállapításra lehetne jutni, a jelek azonban azt mutatják, hogy ismét hamarosan érvénybe kell léptetni a baromfi árának maximalizálását.

— **A Fröhlich-féle csödtömegből megvett összes irodai szerek, valamint a még meglévő iskolai cikkek, füzetek, könyvek, iskolatáskák, stb. elárúsítása még rövid ideig tart.** Üzlet-helyiség Szent Anna-utca 1.

URANIA

Debreczen legnagyobb, legelőkelőbb mozgója
EGYHÁZ-TÉR. — TELEFON 12-51.

Ma utoljára!

Nagy ünnepi sláger műsor

AZ ÉLŐ SZOBOR

dansk-kinograf vigjáték 2 felvonásban.

A HOLDKÖRÖS

dráma 2 felvonásban, gyönyörű felvételek és rendezés.

BÜNTUDAT, dráma.
Mikor Jaok hazajön, vigjáték.

HÁBORUS HIRADÓ.

Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor rendes helyárral.
Szombat és vasárnap 3 órakor félhellyárral.
Folytatódó bemutató.

— **Tábori áruminták.** A kereskedelemügyi miniszter engedélye alapján tábori áruminták az eddigi feltételek mellett még a 12, 15, 19, 30, 33, 52, 57, 84, 111, 112, 127, 128, 137, 209, 501, 502, 503. számú tábori postákhoz is kiadhatók.

Auffenberg magyar rokonsága. Még a múlt század negyvenes éveinek derekán történt, hogy egy Auffenberg Norbert nevű császári és királyi főhadnagy belekeveredett a lengyel forradalmi mozgalmakba és ezért több fiatal tisztársával együtt tizenöt évi várfogságra ítélték. A munkácsi várba vitték őket, a szabadságharc kitérője után azonban a magyar kormány Munkács város kérelmére szabadon bocsátotta őket. Auffenberg Ormaira magyarosította a nevét és résztvett a szabadságharcban, ahol ezredessé lett. Azelőtt jóbarátja volt Haynaunak s a fegyverletétel után Aradra sietett, hogy a tábornokok részére kégyelmet eszközöljön ki számukra. Haynau láttára tigrisdühre lobbant s rákiáltott a főhadsegédére:

— Ha ez az ember öt perc múlva nem fog lógni, önt köttetem föl.

Erre a vár sáncában egy pármái ezredbeli cigány bakával egy fára akasztották föl Ormai Norbertet, birtokát pedig elkobozták. Most az a hír érkezik Amerikából, hogy a vértanu egyetlen fia, Norbert, aki később apja birtokának egy részét visszakapva, azt eladta és Texasba vándorolt ki, most 87 éves korában meghalt a braziliai Sao Paolóban. A boldogult a brazilai konzulátus értesítése szerint nagy figyelemmel kísérte a világháború fejleményeit, s kivándorolt honfitársai körében visszavándorlási akciót indított meg. A halálozásról Auffenberg Móríc gyalogsági tábornoknak is kiadték hivatalos értesítést, mint az Ormai-család rokónak.

— **A fa-uzsora ellen.** A belügyminiszter rendeletet intézett a városhoz, amelyben felhívja, hogy a fauzsora ellen tegye meg a szükséges lépéseket. Megadja a rendelet az irányt is az intézkedés tekintetében. Ennek megfelelően a városi tanács megbízta Csóka Samu főjegyzőt és Magoss György dr. tiszti főügyészt, hogy a miniszteri rendelet intencióinak megfelelő szabályrendelet tervezetet készítsék el.

— **A halál előestéjén.** Pompás és érdekes filmujdonság vonzza a közönséget az Apollóba, ahol „A halál előestéjén” címmel egy rendkívül érdekes dráma kerül műsorra. A kitérő kísérő műsor is dicséretet érdemel. Ma az előadások 3 órakor félhelyárral, 5 órakor mérsékelt, 7 és 9 órakor rendes helyárral kezdődnek.

— **Rudolf Mosse jóslata.** Egy drezdai tekintélyes újság hirdető-oldalain oly fölfedezést tettünk, aminél kedvesebb magyar szem idegen lapban nem bukkanhat. A Mosse Rudolf hirdető-cég drezdai fiókja tette közzé a hirdetést, amely nagy betűkkel szedve ezzel a sorral kezdődik:

UNGARN NACH DEM KRIEGE GROSSER WIRTSCHAFTLICHER UMSCHWUNG!

Magyar szemünk előtt kivillant, csillogott ez a két sor, megvilágította azt az izgatón érdekes kérdést, hogy a világháború közepette mit gondol rólunk, gazdasági jövőnkéről a német hirdető világ egyik legtekintélyesebb képviselője és mit gondolnak szerinte azok, akikhez hirdetéseivel szól s akikhez oly szerencsésen tud ez a cég alkalmazkodni. A fenti két német sor ugyanis azt jelenti, hogy Magyarországon a háború után óriási gazdasági föllendülés következik. Vagyis a német kereskedelmi és ipari cégek jól teszik, ha már most hirdetnek magyar lapokban.

— **Debrecenfalva felépítésének költségére** a következő újabb adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba: Pollacsek Ferenc 10 korona, Keresztes Ferenc vasúti kiadó (Haraklány 6 kor., az augusztus 20-án rendezett nagyeredi népiünnepély tiszta jövedelmének fele: 4286 kor., 83 fill., Fejér Ferenc dr. és neje 50 kor., dr. Szűcs Gézáé 20 korona.

— **Hajduböszörményben 60 katasztrális hold réti szántóföld olcsó árért kiadó.** Értekezhetni a Jelzálog és Hitelbanknál, Piac-u. 26.

— **35 dekás tábori postadobozók,** melyben a harctérre élelmiszereken kívül minden küldhető, 20 fillérjével kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Debrecen, Piac-utca 49. és minden dohányüzletben.

A hadsereg aranykönyvéből.

— A hadügyminisztérium sajtóosztályától.

Nagy Vilmos 13-ik honvédegyalozredbeli tart. zászlós Tarnavkánál fél szakaszával 1 tisztet és 69 közkatonát ejtett foglyul. Dabrovkánál heves ellenséges támadást vert vissza s újból 30 oroszot vetett fogságra. Majd a gorapulaskai rohamban is fértyes bátorsággal harcolt. Lutoviskánál szembe és két oldalról támadtak reája. Ebben a szorult helyzetben oly ügyesen s erősen vezényelte századát, hogy kevés veszteséggel szabadíthatta ki belőle. Minden alkalommal feltűnő bátran viselkedett és erőlyes parancsnoknak bizonyult. (Arany vitézségi érem.)

Molnár Sándor 13-ik honvédegyalozredbeli törzsrörmester szakaszát a Kostolate hegy megtámadásakor nehéz terepen a legsűrűbb ellenséges tüzben halálmegevető bátorsággal és elszántsággal vezette előre. Az ellenség állásába rontott be s megszállotta. Tulerős ellen-támadás okából szomszédjai már kivonultak ebből az állásából, őt meg két oldalról is az a veszedelem fenyegette, hogy csapatával együtt fogságba esik, ezért ezek után ő is hátrahúzódtott embereivel együtt. Bátor és ügyes altiszt, nagyon használható szakaszparancsnok s a kötelességtudásnak mintaképe. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Dr. Zvarinyi Sándor önkéntes címz. szakaszvezető és **Loch János** szakaszvezető, mindketten 33-ik gyalozredbeliek, felhívásra azonnal késznek nyilatkoztak összekötő járőr vezetésére. Stary-Sambortól délre, a Lemina-völgyben és az ottani harcok idejében a sötétség beálltával helyre kellett állítani az összeköttetést a közben betolt szárnycsoporttal. Dékány 51-ik gyalozredbeli százados csoportjával. Istentelen idő, nehéz erdős terep, sötétség és az ellenségrei való tájékozatlanság nagyon súlyossá tette ezt a feladatot. Mértéken felüli meg-erőtlenítéssel a két parancsnok mégis helyesen és híven tájékozódhatott a helyzetről. A hadsereg főparancsnoksága dicséretével ismerte el jó szolgálataikat.

Wenglarzyk Henrik 100-ik gyalozredbeli szakaszvezető egészségügyi altiszt volt s mint ilyen a strozóvkai ütközetben az ellenséggel szemben nagyon rettenthetlenül viselkedett. A legsűrűbb ellenséges tüzben is gondozta a sebesülteket. A 11-ik század előnyomulásakor Kopetzky hadnagyot ellenséges golyó ejtette el. Már többen próbálkoztak meg az elesett hadnagy elvitelével, de maguk is megsebesültek, részben holtan maradtak ott. Utánuk Wenglarzyk kuszott a hadnagy teteméhez, vállára vette s fedezékünk felé vitte. Egészen odáig még sem hozhatta, mert őt is golyó érte s súlyosan sebezte meg. (II. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Varga József 19-ik honvédegyalozredbeli hadapródjelölt a 910. sz. hegyen nagyon veszélyes helyen tulnyomó számú ellenséggel szemben hősiessé állott helyt. Különösen az Ostrij hegy elleni támadásban viselkedett katonásan, példásan vitézül s buzditotta legénységét kitarásra. A hegy megrohanásakor halálmegevetően küzdött emberei élén, amivel nagy mértékben mozdította elő ennek megvételét. Másnap reggel az orosz nagyszabású ellentámadással iparkodott a hegyet visszafoglalni, Varga hadapródjelölt akkor a legváltásosabb pillanatban fedezék nélküli helyről, golyózáporban buzditotta legénységét ereje végső megiesztésére. Elűlő soraink már képtelenek voltak az ellenség súlyos nyomásának ellenállani, Varga most erősítést kapott. Hídeg megfontoltsággal, a harc állását tisztán látva, osztotta nyugodtan s értelemesen parancsait s oly hatásosan lövette az ellenséget, hogy ennek határozottan lövette az ellenséget. Egyik legmértékesebb veszteségeket okozott. Egyik leg-

nyétől a másikához menve ügyelt fel szakadatlanul a lövésre, minden egyes legényét külön bátorította kitarásra és addig, míg az ellenséget vissza nem vertük, nem nyugodott. (I. oszt. ezüst vitézségi érem.)

HINDENBURG kávéház

Debreczenben, Csapó-utca 8. szám alatt.

Teljesen újonnan berendezve.
Modern, kényelmes, tágas
helyiség. Külön szobák.
Pompás billiard-
asztalok.

Ünnepélyesen megnyílik a napokban!!

Boros hordók!!

500 hektó új, 250 hektó használt, 25 liter-től 650 liter-ig. Továbbá új zsiros hordók és káposztás kádak minden nagyságban kaphatók hordógyáramban.

Bárá Györfly Miklós
Nap-u. 4. Interurban-telefon 12-83.

Gazdák figyelmébe!!

Legjobb és legolcsóbb vető-
gépek s használt és új ben-
zinmotorok, vasekék, boro-
nák, konkolyozók, morzso-
lók, szőlőzázók és borsajtók,
répa- és szecskavágók bevá-
: sárlási helye az ::

„Agrikultura” Részvénytársaság
mezőgazdasági gépraktá-
rában. Petőfi-tér 13. sz. alatt.
A nagyalomással szemben.

Dr. SZTANKAY ABA

gyógyszertára a „NÁDOR”-hoz.
Debrecen, Szt.-Anna u. Atilla-tér.

Ajárlja a bélműködést legideálisabban szabályozó tudományos alapon épült hashajtóját, az

Eulaxans tablettáit.

Olyanok, kik kénytelenek állandóan hashajtót használni, sok esetben idült bélrenyességűktől megszabadultak. — **Eulaxans** hashajtó használatánál azon időközök, melyekben a hashajtó bevétele szükségessé válik, megnagyobbodnak. A hatás csikarás nélkül áll elő s nem vizes, hanem a természetes széklettelhez legjobban hasonló. — Előkelő egyetemi orvos-tanár s orvosok által ajánlva s kitérő orvosi hatása előismerve. 1 tubus ára K 120. Főraktár: Budapest Török József gyógyszer-tárában Király-utca 12. Kapható a készletnél s legjobban gyógyszer-tárban.

SOMOSSY LÁSZLÓ

DEBRECZEN, Kistemplombazár

Megérkeztek
az őszi és téli divatkele-
ujdonságok

FLANELLEK — SELYMEK
VELEZEK — BÁRSONYOK.
! Óriási választék !

Jünker Henrik
 művirág- és dísztollgyára
Budapest és Debreczen
 Király-utca 54. Piac-utca 26-28.
 Telefon 118-09. Telefon 553.

Művirágok és sirkoszorúk
 legizlésebb kivitelben nagyban és kicsinyben. Ugyiszintén női kalapformák, dísztollak, sirkoszoru-levelek és kellékei.

A kárpáti és lengyelországi harcátér közelében elsőrendű temetkezési vállalatot létesítettünk azon célból, hogy a csatatéren elesett hős halottaink exhumálását és hazaszállítását minél gyorsabban eszközölhessük.

Temetkezési vállalatunk ajánlkozik sírfelkutatásokra, végez exhumálást és hazaszállítását, beszeres szállítási engedélyeket s minden e célra szolgáló összes iratokat.

Olesvári Gyula és Harezer Viktor
 temetkezési vállalata
UNGVÁR, Kishid utca 3. szám,
 Sörgőncim: Olesváry és Harezer Ungvár.

Csödtömegeladási hirdetés.

Vb. Domán és Kurc debreczeni bei. posztó-nagykereskedő cég csödtömegéhez tartozó a csödtömlő 1-1433. tételei alatt felvett posztó, szövet, bélés bársony stb. árukból álló áruraktár, boltberendezés, pénzszekrény és egyéb ingóságok, melyeknek beszerzési ára 32985 korona 55 fillér, becseréteke 31524 korona 54 fillérben van kitüntetve, zárt ajánlati verseny útján el fognak adatni.

A zárt írásbeli ajánlatok alulírott csödtömeg gondnok irodájában (Debrecen, Piac-u. 16., II. emelet 2.) 1915. évi október hó 18. napjának d. e. 12 órájáig nyújtandók be.

Az ajánlatokhoz a becseréteke 10% készpénzben bánatpénz gyanánt csatolandó és ajánlattevő köteles kijelenteni, hogy a hirdetésben foglalt feltételeket magára nézve kötelezőnek ismeri el.

A választmány az ajánlatok felett 1915. évi október hó 18. napján délután 3 órakor tömeg gondnok irodájában tartandó ülésében hoz határozatot és az eredményt a határozat meghozatala után azonnal kihirdeti.

A választmány fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy valamennyit visszautasíthassa, vagy az áruraktárnak más módon való értékesítése iránt intézkedhessen.

A tömeg gondnok és a csödtömeg választmány az ingók mennyisége, minősége és értéke, vagy a leltár helyessége tekintetében semmiféle szavatosságot nem vállal.

A vételi illeték vevőt terheli és öt terheli minden veszély az ajánlat elfogadásától az ingók kiadásáig.

Vevő köteles ajánlatának elfogadásakor a vételárat és vételi illetéket a tömeg gondnok kezéhez azonnal készpénzben megfizetni. Ellenkező esetben bánatpénz a csödtömeg javára elvész és a vétel semmisnek tekintetik.

Köteles vevő a megvett árukat a csödtömeg gondnoktól azonnal átvenni.

Vevő köteles az üzlethelyiségnek az árverés napjától 1916. évi május hó 1. napjáig terjedő időre járó bérösszegét (évi 4000 korona bérösszeg alapul vétel mellett) készpénzben lefizetni, ennek ellenében az üzlethelyiséget a jelzett ideig használhatja.

Az áruraktár az irodai órák alatt, d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5-ig a tömeg gondnok közbenlöttével bármikor megtekinthető.

Dr. Hegedüs Jenő,
 tömeg gondnok.

Kérje
 ingyen és bérmentve órákról, arany- és ezüstárúkról, hangszerekről stb. 1000 képet tartalmazó katalógusomat.
Első órágyár,
Konrád János, es. és k. udv. szállító
Brúx 1106. sz. (Csehország.)
 Nikel horgony óra K 3.80, jobb K 4.20, Ó ezüst fém-rem. óra K 4.80, svájci horgonyművel K 5.-, háboru-émlék-óra K 5.50, rádium zsebóra K 8.50, ébresztővel K 24.50, nikel-ébresztő K 2.90, fali óra K 3.40, minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. — Szétküldés utánvétel. Kockázat nincs! Kicsérelés meg nem fogja pénzt vissza.

Zalai Márk tanár
 (Hatvan-utca 1. szám, III. emelet)
 3 havi könyvtelvi és gyorsírási tanfolyama október 4-én veszi kezdetét. Óriási gyakorlatánál fogva az egyöntetű kisebb csoportokra osztott felnőttek 3 hó alatt többet jobban végezhettek, mint zsenge koruk ugyanannyi év alatt. — Több szakkönyvek szerzője. — Társadalmi és miniszteri elismerés. Több ezer hallgató a legelőkelőbb állásokban. Beiratás délelőtt 10-12 óráig.

Nyers szőrmeárúk eladása.

Erdélyi bőrök, Perzsa, Nutria, Opossum, Sealskin stb. legnagyobb választékban kaphatók:

Katz Herman
 férfi-, fiu- és gyermekruha áruházában
DEBRECENBEN,
 Piac-utca 43. szám, Dréher sörcessarnok mellett.
 Nagyban eladás szűcsök és szabók részére.
 Telefon szám: 6-98.

Krisch Károly
 cserépkályha nagyraktára
Debrecen, Hunyadi-u. 13.
 Telefon 12-18.

Raktáron tartom a legtűzállóbb és legjobb minőségű cserépkályhákat és takaréktűzhelyeket, — amelyek oly fűtő szerkezettel lesznek ellátva, hogy 1 órai fűtés 08 fillérbe kerül.

Átalakításokat, javításokat és tisztításokat jutányosan elvállalom.

Méntelevi laktanyában
 levő
kantin
 I. év november hó 15-re
bérbe adatik.

Ajánlatok 1 kor. okmánybéllyel ellátva közvetlenül a méntelep osztályparancsnoksághoz nyújtandók be legkésőbb október 15-ig.

Apró hirdetések

Halápon 21 hold jötermő szántóföld olcsó bérért kiad. Ért. kez. hetni Goldmann József zárgondnoknál a Központi bankban.

Firnisz, Terpentin, Szobalakkok
 minden egyéb festékáru olcsó árban és minden mennyiségben beszerezhető

WEISZ
 festéküzletében
HATVAN-UTCA 11.

Tűzifa legolcsóbban rendelhető „Herkules” tűzifa telepen
 Telefon 1050.

Árverésen vett női kalapok, díszek, tollak, tük felárban kiárúsítottak Csapó-utca 11. alatt.

Irodába keresünk azonnali belépésre kereskedelmi esetleg 4 polgárit végzett leányt. Cim a kiadóban.

Iskolaszolgai állás 600 kor. fizetés, lakás, fűtés, világítással egybekötve. Jelentkezhetni Burgundia 1.

Eladó egy topszinű, szürke kosztüm. Cim a kiadóban

Butorokat
 Tömörkemény fából, minden kivitelben. Pestett butorokat és konyhafelszereléseket legolcsóbban lehet beszerezni
Jancsó Testvérek
 butoraktárban, Csapó-utca 17. sz. (Szinház-átjáró udvarban).
 Telefon 10-30.

Tűzifát
 kitűnő száraz minőségben olaszra (felaprítva is) legutányosabb árban
PROPPER JENŐ
 faraktára
 Vargakert, Délsor 1. sz.
 Iroda:
 Szentanna-u. 18 sz.
 Telefon szám 980.

Az Alföldi Takarékpénztár épületében
 levő
vendéglő
 sörcessarnok
 azonnal
kiadó!

Pénzkölcsön

Értékpapirokra, sorjegyekre, hadi kölcsön kötvényekre.

Hadi kölcsön 100 koronánként 60—
 Barilla sor-jegy 15—
 Magyar értékpapír sorjegy 10—
 Orosz " " 80—
 Olasz " " 100—
 Jász " " 100—
 Értékpapír " " 80—
 Föld " " 70—
 Készlet " " 150—

Ha az értékpapír másutt van lefektetve, kiváltjuk és arra a fenti kölcsönt adjuk. Kifizetési pénzesket, arany érmekeket a legmagasabb napi áron beváltunk.
 Debreczeni Pénzváltóbank és Zaloghivatal Nászv.-Társaság
SIMONFFY-UTCA 13.
 Telefon 298.

Pinom híreket, horgolást, fehérnemű varrást és javítást elfogad egy hadbavonult családanya — olcsó árak mellett. — Kéri a n. é. közönség pártolását, hogy családját a háboru tartama alatt fenntartsa. Késes-utca 37. Nyiriné.

5 kilóg engedélyezett faládákat, tiszt, katonai ládákat kaphat. Piac-utca 56. Megyeház mellett. Udvarban bent.

Kifutó fiu
 felvétetik a kiadóhivatalban.
A valódi PALMA
 SZÖSS
 elcsúszott hátszerkezetű kiváló minőségű szőcsök és vágógépek mentholol tartalmas és éppen ezért minden hátsér nemcsak kényelmes, hanem kellemes is. Állandóan igénybe veszik. A
PALMA
 SZÖSS
 már a befejezés alatt csatlakozó a hátszerkezet. Erősítő és hatékony hátszerkezet fogva meglehetősen, hidegben egyaránt nagy melegre is alkalmas. Hogy mily nagy szolgálatot teljesít a
PALMA
 SZÖSS
 katonáknál, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy a magyar katonák el sem indulnak néhány óráig
PALMA
 SZÖSS
 nélkül és magyar katonák hozzártatásáig
PALMA
 SZÖSS
 nélkül el sem engedik.
A Palma alapjai:
 Próbá 500g ára — 40 fill.
 Készlet-500g ára : 1.- kor.
 Nagy-500g ára : 2.- kor.
 Készlet:
Dr. SZELÉNYI ÁRPÁD
 gyógyszerész
 Debrecen, Piac-utca 39.
 Kossuth-patika.

PALMA
 SZÖSS
 Készlet:
Dr. SZELÉNYI ÁRPÁD
 gyógyszerész
 Debrecen, Piac-utca 39.
 Kossuth-patika.

Kiadó
 Sörcessarnok és vendéglő!
 A Kossuth- és Piac-utca sarkán levő legmodernebb berendezésű alagsori vendéglő és sörcessarnok
 I. évi november 1-től kezdve kiadó.
 Érdeklődők forduljanak a Debreczeni Első Takarékpénztárhoz.

TIZENHAR
DEL
 ELŐFIZETÉ
 NEGYEDÉVR
 ROMA 50 FILE

Lille a
 ciák S
 Wolhy

Azok a met szakkritik neyeinek alak alakjában jele dődött angol-jéből, sőt a azt si megáll bevezetett átt nyugvópontra csapatok volt rultak. A Lille a németek tu napián ellent vetették az átengedett ha kadtalanul m ket, míg vég láttatták veli Ugyanigy tö kal, akik egé gyalogság ny zérség azon azzal a célla mára készits nyosra vehet pokban újab de ezek a ha nek a mult ezek a harc

A keleti den jelentőse niában csap a Kormin m nagy csatá oroszok fölc hadcsoportja előre még t seregek küz egyéb hir, o lentés, mely mentén vivo
 Az olas sorozatát h melléki von ellenünk az őket. Tüzé hogy a dob rési tervek jenek.
 Mai tá következnel